

Önfkeqvad

111

Fædrelandet

111

Nytaarsmorgen 1816

111

A. Olsen.

O tempora! o mores!

Quantum est in rebus inane!

Bergen, 1816.

Trykt hos R. Dahls Enke og Søn

Paa denne Dag, da det er almeen Skik
For hver, som Tunge og som Hjerte fik;
Et velmeent Lykkesönfke at frembære
Til alle dem, som Hjertet har faa kjære;
Man aldrig faae til Landets Klippehal
Et Önskeqvad fra nogen nordisk Skjald;
Paa denne Dag, da Barnet med sin Broder
I Glæde hopper til sin ömme Moder,
Og da faa mange Takkestemmer lyde
Til dem, som Hjerterne med Godhed fryde;
Man da for Fædrelandet Intet seer,
Undtagen at det blæser, regner, sneer;
Man hörer aldrig nogen liflig Tone
For Landet og for Drottens Kongekrone,
Skjönt barnlig Tillid vi til Kongen bær,
Og Fædrelandet vores Moder er.

De er forbi de fyv Ulykkens Aar,
 Som Jofeph's Brødre vi ej længer gaaer
 Til Sletten ned, at hente Korn i Sække,
 Kun for at røves af en fiendtlig Snække.
 Den er forbi den vaandefulde Tid,
 Da over Flaaden skummed Bølgen hvid,
 Og, da de Snækker, som, hvor Flaaden sank,
 Med Oldtids Raskhed over Voven sprang,
 Kun flød en føje Tid med Tong og Takkel,
 For at udbrende som et Sørgefakkel.
 De er forbi de förgelige Dage,
 Da alle Magter vilde Norge tage
 Til Fange, som en Fugl, der uden Skuur
 Forlædt var fløjet af sit Fuglebuur;
 De er forbi! o, lad til Norges Ære
 Da Mindet med det Svundne fvundet være!
 Fryd småger bedst, naar Sorgen er forbi,
 Vi har en ædel Fyrste og er frie;
 Vi har rakt Haanden til vort Broderland,
 At fælles Kraft skal værne fælles Strand.

Ifald et andet Bretland skulde vove
 At ængste Norge med dets egne Skove
 Og søge at fravriste vores Klippe
 De norke Havnes lille Nøgleknippe.

Vi skulde altsaa nu, da Hiint er svundet,
 Lidt Styrke i vort Fædreland gjenvundet,
 Vi skulde dog blandt vore Klippers Vold
 Nu kunne kjende Löven i vort Skjold,
 Da alt det Stöv, som dækked' Skjoldets Plade,
 Er aftörr't ved en Kæmpes Laurbærblade;
 Vi skulde nu da til vor fælles Ære
 Saa stærk, som en opstænden Phönix være;
 Som Sommerfuglen af sin tunge Larve,
 Vi burde Kraft og ikke Dorikhed arve,
 Som den vi burde os mod Syden svinge,
 Og med os Malm og norke Graner bringe,
 Og komme hjem igjen med Guld paa Vingen,
 I Øjet Munterhed og Mod i Bringen;
 For Sorgeklokken burde Glædens Tone.

Fra Klippen trænge sig til Kongens Throne;
 Ja Riget burde liig en Blomst udfolde
 Som Blade alle sine Klippevolde,
 Og vise os i Dalen, Bægrets Skjød,
 Stor Overflidighed af kraftigt Brød.

Men ak! hvo figer ej: see Solen hælde
 Nedunder Granene paa Norges Fjelde?
 Hvo figer ikke: nu har vi dog Fred
 Og med den hele Verden Enighed,
 Og dog har Landets Tilstand intet vundet,
 Ja Lykkens Stjerne synes plat forsvundet?
 Hvad er da Norge med sit Thing, sin Lov?
 Mon ej det samme som en falmet Skov,
 Hvor Dalens Fugle samles for at sjunge,
 Men savne Læ for deres vakkre Tunge?
 Hvo figer ikke: nu kan vi dog dyrke
 Med fælles Kræfter en fortyndet Styrke,
 Og den forsvinder, da den burde stige,
 Hvad skal vi vel til flige Varfler stige?

Maac vi os ej belee, naar vi os bryste?
 Udfordres der vel meget til at ryfte
 Den Stat, som knap faaer ind om Døren kige
 Udi den gyldne Velstands flore Rige?
 Og hvis er Skylden, at ej Kraften atter
 Det gamle Norge i sin Favn indfatter?
 Og hvis er Skylden vi ej meer kan stille
 Vor Klippe til en varig Velstands Pille?

Hvad Fuglene bör gjøre med sit Træ,
 Hvis blandt dets Grene de vil vente Læ:
 Fra Toppen flyve ned til Træets Rod,
 Og söge flittigen med Næb og Fod
 De Orme og Insecter at hortgrave,
 Som mærkelig de fine Trævl r gnave;
 Det samme bör og Borgerne i Landet,
 At Styrken ej skal worde alt for vandet.
 Men ak! naar Mænd ej öve virksom Daad,
 Men lægge Vægt paa tomme Ord og Raad;
 Naar Ingen kjendes ved en stor Bedrift,

Ei muntres ved den gamle Runelkrift,
 Men lader Hjertet være Ørets Fange
 I Kraftens og i Daadens Svanelange;
 Naar rigen Usling lukker Skrinet til,
 At Guldets ej skal vorde Statens Spil,
 Da det er bedre, Mynten lukkes inde,
 End ved Opoffrelse sin Tid at minde
 Om hvad Enhver, som bærer Navn af Mand,
 Er skyldig til et elsket Fædreland;
 Og, naar, hvor Troskab var i Borg og Hytte;
 Kun nu der hufes lumpen Egennytte,
 Der spores strax, som hvor en Boligs Stempel,
 Som Vievand i de Catholikes Tempel;
 Naar, hvor man mærker nogen ædel Daad,
 Den kommer ud fra Interessens Raad,
 Og er blot smuk imens den gaaer paa Gade,
 Men bliver hjemme til et Ormestade;
 Thi naar man dristig river Stadsen af,
 Hvad er der saa vel ved en kalket Grav?
 Naar Piger ved Vindkib'lighed skal have

Den syge Stat, hvorover Død mon svæve,

Og de dens matte Legem da tilfløe

I alt hvad man fra Syden kan hidføre

Af fine Tøjer, allkens Stads og Pragt,

Medet for vor egen uldne Dragt;

Mon man da ej med Fje vel kan lige,

De svøbe Svededug om Norges Rige?

Hvis er da Skylden, vi ej meer kan stille

Vor Klippe til en varig Velstands Pille?

Mon ej det er vor egen dørke Old,

Som ikke skjælver over Døgnets Trold,

Som ikke seer, at vi forgjeves vente

Paa bedre Tider, hvis vi ej vil hente

Vor Velstand fra vort eget rige Skjød,

Da Syden Glimmer er kun giftigt Brød,

Der i det Land kun skaber usle Dværge,

Hvor Oltids Fædre flode fast som Bjerge?

Naar Landet fordum var i Nød og Fare,

Udlatte Ingen nogen listig Snare,

For at forøge uset Pengearv,

Ved at fortynde Frædrelandets Marv,
 Da jog man Yppighed og Pragt af Gaarde,
 Vindskibelighed dækked' Landets Borde;
 De norske Klippegeders varme Uld
 Hang der, hvor nu du skuer frøntet Guld,
 Og Landets malmbeflagne høje Bjerger
 Forsyned' Kriegerne med Skjold og Værg;
 Saa drog de rask udi Ulempens Tog,
 Frie og ukuede af Trældoms Aag,
 Og stred forenede sig kjækt henover
 Hvert Taarn udaf de høje Modgangs Vover,
 Ret ligerviis som Noa i sin Ark,
 Fornöjet med lidt Bröd af Mos og Bark,
 Indtil de atter udi fordums Vælde
 Med Glæde landede blandt Norges Fjelde.
 Men nu vil Ingen nogen Ark opbygge,
 Der kunde Landet og dets Folk betrygge,
 Da Vandet siger, skjönt det burde synke,
 Og Borgerne for eget Hus kun klynke.
 For selv at reddes man en Ark flaaer sammen,

Og svømmer deri ret med Fryd og Gammen,
 Man haaber dog at reddes med sit Skrin,
 Om ogsaa paa sit Fædrelands Ruin;
 Thi udi Staten hver en Borgermand
 Udi sig selv kun seer sit Fædreland,
 Og fælder ene nogle Hyklertaarer,
 Naar dybe Sorger Fædrelandet faarer.
 Ja, Fædreland! mon det da vel er Under,
 Du endnu blöder af saa dybe Vunder?
 Der er jo Ingen, som til Dig vil række
 En Lægedom for gammelt Liv at vække,
 Og naar man hører dine tunge Klager,
 Man heel betænkfom sig bag Öret tager,
 Og overlader Dig saa Aar for Aar
 Til Tiden, som skal læge alle Saar.
 O ja! den Lægedom den kan vel læge
 For Sorg og Taarer, men den kan ej qvæge
 Den syge Stat, saadan at den gjenvinder
 De røde Roser paa de hvide Kinder.
 Hvis Landet atter skal i Velstand ligge,

Saa at det ligne skal det gamle Rige,
 O da udfordres der en virksom Kraft,
 At ej det blotte Hellebardeskæft
 Den norske Løve i sin Fod skal holde;
 Thi hvis da Nogen vil os Sørrig volde,
 Saa kan han gjerne os jo Riget røve,
 Med Skæftet ene kan vi ikke kløve
 Hans Hjernekal, om vi end hæftigt strider,
 Thi ene Øxen ikke Skæftet bider;
 Og der udfordres, at vi ikke skjuler
 Vor Skat i Fædrelandets Saar og Buler,
 Men at vi offrer til vor fyge Moder
 Selv hvad vi ansee for de største Goder,
 Naar de kan skaffe hende Marv og Saft,
 Og friske op igjen den gamle Kraft;
 Thi ellers vil hun nok bestandig vanke
 Omkring som Dødning og paa Døren banke,
 Og aldrig lade os i Fred og Røe
 Ved hendes Grav udi Tilfredshed boe.
 Og der udfordres vi ved hendes Seng;

Smukt spinde med vor egen Rokkefireng,
 Og spærre Vejen for de Silketraade,
 Der hvordan man endog med dem vil raade
 Dog, aldrig blier til andet, end en Strikke
 I Statens svære Sygdomsøjeblikke.

Hvad Landet selv frembringer i sit Skjød,
 Maae være vore Klæder og vort Brød;
 Og Pigen dreje maa sin Rokketeen,
 Saa rask som Mölleren sin Möllesteen,
 Naar Faarets Vinterkjole man affører,
 Og Bonden Kornet udi Læden kjører;
 Thi ellers vil hun da vel nogen gaae
 Og i sin Overflod som Betler staae;
 De gamle Sæder maae vi ogsaa huse
 Og drikke Öl udaf de gamle Kruse,
 Imens den stærke og den dyre Viin
 Af Norge urørt staaer ved Sydens Rhin.

Naar vi oplive disse gamle Lader,
 Og Nøjlsomheden blier vor Fosterfader,
 Da vil vi see, at Herrens milde Haand

Tilbagekalder gamle Norges Aand;
 Da vil vi see, at vi paa gammel Viis
 Blier Andre, ej os selv, et Tugtens Riis,
 Og nye Runer i de norske Dale
 Vil da ved Siden af de gamle tale,
 Og vise, at den iykke Taageskye
 Er draget bort og vi har Liv paa nye;
 Og da vil lettelig ej nogen Torden
 Fra Syden trække sig her op mod Norden
 Ved Sange Skjaldene vil flaae igjen
 En Himmelbro til vore Fædre hen,
 Hvor klare Nordlys os paa Vejen lyse,
 Imens de Andre udi Mørket gyse.

Ja, Fædreland! paa denne Önskedag
 Vil jeg da önske under Harpefflag:
 At Landets Sönnar i det nye Aar
 Maae Ipære Dig for flere sölvgraae Haar,
 Saa at dog engang disse Taaretider
 Fra vore Klipper da igjen bortglider,

Og vi udi det fakte Haab kan Aaæ,
 At Smaaahedsaanden nu vil Inart forgaae,
 Saa at mali Teer, at Nøjsomhed og Flid
 Alene döbe kan en bedre Tid;
 At gammel Aand maa os igjen besjæle,
 Saa at vi vinde kan et Eftermæle
 I Börneborns uoprundne Dage,
 Der Saft og Kraft fra vores Haand skal tage;
 Og jeg vil ønske Dig, at hver en Mand
 Erkjender, at han har et Fædreland,
 Og søger ved sin Stræbsomhed at vinde
 I din Hukommelse et varigt Minde,
 Saa at ej Nogen sig som Rovdyr teer,
 Og i sin Broder kun sin Fiende seer;
 Men at vi samtlige forenet stræbe
 Hver Niddingstanke i vor Sjæl at dræbe,
 Saa Frihedsaanden blandt de gamle Bjerge
 Fra Fædrelandet drive Døgnets Dværge,
 Saa at vi atter med en fælles Kraft
 Kan sætte Staalet paa vort Ørefkast;

At ej saa haardt os rammer Straffens Svöbe,
 At engang vi med Taarer vilde kjöbe,
 Tilbage disse förgelige Tider,
 Som med det nu udrundne Aar bortglider;
 At ikke Fjeldene förladt skal rave
 Og knuse os paa vore Fædres Grave-

Tag, Gud! da Norge i Din Varetægt,
 Saa Fjeldene beholde samme Vægt
 I Nutids som i Fortids Vejefkaale;
 Saa man ej Norge som en Steen skal maale!
 Og gjør dets flöve Sönnar atter viis,
 At Landet vorde kan et Paradiis,
 Saa at den gamle gode Löve atter
 Med gammel Kraft sin Hellebard omfatter,
 Og som en Cherub for vort Eden staaer,
 At ikke oftere os Pesten maaer!
 O! da skal Klipperne igjen opstaae
 Og frejdig Nakken imod Himlen staae,
 Saa at man kan fra Sydens Alper see,

De bære andet end den kolde Sneet!
 Og giv os Styrke til med Kraft at værne
 Om gammel Hæder, at, som Nordens Stjerne,
 Den straalet kan nedover hine Egne,
 Der engang maatte for Normanner blegnet
 Da vorder Norrige en Ædelsteen,
 Indfattet i den grønne Laurbærgreen,
 Der förend Fjeldene blev alt for lette,
 Om Dovres Tinde monne Krandsen flette,
 Som ndi Evighedens store Tempel
 Udgjorde vort Udödeligheds Stempel.

